HRVATSKI SABOR

2552

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O BILJNOM ZDRAVSTVU

Proglašavam Zakon o biljnom zdravstvu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. prosinca 2019.

Klasa: 011-01/19-01/219
Urbroj: 71-06-01/1-19-2
Zagreb, 17. prosinca 2019.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O BILJNOM ZDRAVSTVU

GLAVA I.
UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se nadležna tijela, postupanje i zadaće nadležnih tijela u provedbi Uredbe (EU) br. 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23. 11. 2016.), te vođenje registara specijaliziranih subjekata, financiranje, naknade, troškovi i odštete, upravni i inspekcijski nadzor te prekršajne odredbe.

Veza s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom osigurava provedba:

1. Uredbe (EU) br. 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23. 11. 2016.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7. 4. 2017.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2016/2031) i njezini provedbeni propisi

2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/827 od 13. ožujka 2019. o kriterijima koje specijalizirani subjekti moraju ispunjavati kako bi zadovoljili uvjete iz članka 89. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća i o postupcima kojima se osigurava da su ti kriteriji ispunjeni (SL L 137/10, 23. 5. 2019.) (u daljnjem tekstu: Delegirana uredba (EU) br. 2019/827) i

3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/829 od 14. ožujka 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje, kojom se države članice ovlašćuju za odobravanje privremenih odstupanja u svrhe službenog provođenja testova, znanstvene ili obrazovne svrhe, za pokuse, sortnu selekciju ili oplemenjivanje (SL L 137/15, 23. 5. 2019.) (u daljnjem tekstu: Delegirana uredba (EU) br. 2019/829).

Biljno zdravstvo

Članak 3.

Biljno zdravstvo obuhvaća:

1. zaštitu bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta od štetnih organizama

2. utvrđivanje prisutnosti i određivanje štetnih organizama

3. sprječavanje unosa i širenja štetnih organizama te njihovo suzbijanje i iskorjenjivanje primjenom fitosanitarnih mjera

4. sprječavanje izvoza bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta zaraženih štetnim organizmima te

5. zaštitu okoliša od posljedica djelovanja štetnih organizama.

Pojmovnik

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *službena izjava* ili *službena mjera* jest ona izjava ili mjera koju daju odnosno poduzimaju:

– službeno tijelo treće zemlje nadležno za biljno zdravstvo ili, u njegovo ime, drugi službenici ovlašteni i stručno osposobljeni za izdavanje fitosanitarnih certifikata

– službenici nadležnih tijela državne uprave države članice Europske unije (u daljnjem tekstu: Unija) i pravne osobe s javnim ovlastima, pod uvjetom da su stručno osposobljeni za poslove za koje su ovlašteni i da nemaju osobne koristi od rezultata mjera koje poduzimaju

2. *unos bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta* jest svako unošenje pošiljaka, bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta na carinsko područje Unije, osim unošenja radi fitosanitarnog provoza

3. *specijalizirani subjekt* jest fizička ili pravna osoba uključena u jednu od aktivnosti iz članka 2. točke 9. Uredbe (EU) br. 2016/2031

4. *osoba koja nije specijalizirani subjekt* jest fizička ili pravna osoba koja nije uključena u jednu od aktivnosti iz članka 2. točke 9. Uredbe (EU) br. 2016/2031

5. *treća zemlja* jest svaka država koja nije država članica Unije.

(2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovome Zakonu imaju jednako značenje kao u uredbama iz članka 2. ovoga Zakona.

(3) Pojmovi i izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

GLAVA II.
NADLEŽNA TIJELA I PRAVNE OSOBE S JAVNIM OVLASTIMA

POGLAVLJE I.
NADLEŽNA TIJELA

Nadležna tijela

Članak 5.

(1) Nadležna tijela za provedbu ovoga Zakona i uredbi iz članka 2. ovoga Zakona jesu:

1. Ministarstvo nadležno za poljoprivredu (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)

2. Državni inspektorat, fitosanitarna i šumarska inspekcija (u daljnjem tekstu: fitosanitarna inspekcija ili šumarska inspekcija)

3. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (u daljnjem tekstu: Agencija) i

4. Hrvatski šumarski institut (u daljnjem tekstu: Institut).

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, poslove nadzora unosa bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u granično područje Republike Hrvatske iz članka 46. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031 obavljaju i ovlašteni granični službenici Republike Hrvatske, i to:

1. carinski službenik i

2. službenik granične policije.

Stručna tijela

Članak 6.

Stručna tijela za provedbu ovoga Zakona i uredbi iz članka 2. ovoga Zakona jesu:

1. Agencija i

2. Institut.

Ministarstvo

Članak 7.

(1) Za potrebe provedbe Uredbe (EU) br. 2016/2031 i ovoga Zakona Ministarstvo kao nadležno tijelo obavlja sljedeće poslove i zadaće:

1. odobrava unos i premještanje štetnih organizama iz članka 8. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031

2. obavlja poslove obavješćivanja i izvješćivanja Europske komisije (u daljnjem tekstu: Komisije) i država članica Unije iz članka 9. stavka 1., članka 11., članka 17. stavka 3., članka 18. stavka 6., članka 19. stavka 2., članka 20., članka 22. stavka 3., članka 23. stavka 2., članka 24. stavka 2., članka 25. stavka 5., članka 26. stavka 3., članka 27. stavka 2., članka 28. stavka 7., članka 29. stavka 3., članka 30. stavka 8., članka 31. stavka 2., članka 32. stavka 7., članka 33. stavka 3., članka 34. stavka 2., članka 41. stavka 4., članka 45. stavka 2., članka 46. stavka 4., članka 49. stavka 6., članka 52. stavaka 1. i 2., članka 53. stavka 4., članka 54. stavka 4., članka 60. stavka 2., članka 68. stavka 1. i članka 95. stavka 5. Uredbe (EU) br. 2016/2031 te članka 3. stavka 2. Delegirane uredbe (EU) br. 2019/829

3. obavlja upravne poslove, postupke i mjere iz članka 10., članka 18. stavka 1. i članka 31. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031

4. obavlja poslove informiranja specijaliziranih subjekata i javnosti iz članaka 12. i 13., članka 32. stavka 7. i članka 68. stavka 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031

5. uspostavlja, mijenja i ukida demarkirana područja iz članka 18. i članka 19. stavaka 3. i 4. Uredbe (EU) br. 2016/2031

6. koordinira izradu i donosi godišnje i višegodišnje programe nadzora te osigurava financijska sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske za njihovo provođenje iz članaka 22., 23. i 24. te članka 34. Uredbe (EU) br. 2016/2031

7. izrađuje krizne planove iz članka 25. te planira i sudjeluje u simulacijskim vježbama iz članka 26. Uredbe (EU) br. 2016/2031

8. donosi akcijske planove iz članka 27. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031

9. poduzima mjere iz članka 29. Uredbe (EU) br. 2016/2031

10. poduzima sve potrebne radnje u vezi s priznavanjem, nadzorom, izmjenom opsega i ukidanjem zaštićenih područja iz članaka 32., 33. i 35. Uredbe (EU) br. 2016/2031

11. obavlja poslove obavješćivanja trećih zemalja iz članka 41. stavka 4. podstavka 2., članka 46. stavka 4., članka 49. stavka 6., članka 53. stavka 4. i članka 54. stavka 4. Uredbe (EU) br. 2016/2031

12. pruža informacije putnicima i korisnicima poštanskih usluga iz članka 45. stavka 1. i članka 55. Uredbe (EU) br. 2016/2031

13. odobrava i opoziva unos bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u granična područja iz članka 46. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031

14. izdaje i opoziva odobrenje za unos i premještanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koji se upotrebljavaju u svrhe službenog provođenja testova, znanstvene ili obrazovne svrhe, za pokuse, sortnu selekciju ili oplemenjivanje iz članka 48. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031 te u skladu s člankom 9. stavkom 2. Delegirane uredbe (EU) br. 2019/829

15. poduzima privremene mjere u svezi s neposrednom opasnošću iz članka 52. stavka 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031

16. odobrava i opoziva karantenske stanice i prostor za izolaciju iz članaka 60. i 61. te članka 63. stavka 3. Uredbe (EU) br. 2016/2031

17. odobrava i opoziva puštanje i premještanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta iz karantenskih stanica i prostora za izolaciju iz članka 64. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031

18. izdaje i ukida ovlaštenje specijaliziranim subjektima za izdavanje biljnih putovnica iz članka 89. i članka 92. stavka 3. Uredbe (EU) br. 2016/2031

19. odobrava i povlači odobrenje planova upravljanja rizikom od štetnih organizama iz članka 91. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031

20. izdaje i ukida ovlaštenje specijaliziranim subjektima za postavljanje oznaka na drveni materijal za pakiranje iz članka 98. stavaka 1., 2. i 4. Uredbe (EU) br. 2016/2031

21. obavlja i druge poslove i zadaće prijeko potrebne za provedbu ovoga Zakona i uredbi iz članka 2. ovoga Zakona

22. naređuje obveznu suradnju specijaliziranog subjekta na suzbijanju štetnih organizama i korištenje njihove opreme u tu svrhu

23. priprema nacrte propisa iz područja biljnog zdravstva i skrbi se o njihovoj provedbi

24. obavlja stručni nadzor nad provedbom poslova i zadaća stručnih tijela u skladu s ovim Zakonom

25. sudjeluje u pripremi međunarodnih sporazuma koje sklapa Vlada Republike Hrvatske u području biljnog zdravstva te skrbi o njihovoj provedbi

26. uspostavlja i održava informacijski sustav u području biljnog zdravstva

27. skrbi o stručnom osposobljavanju zaposlenika iz područja biljnog zdravstva

28. predstavlja Republiku Hrvatsku u međunarodnim tijelima i organizacijama iz područja biljnog zdravstva

29. priprema naputke i upute za izvršenje poslova i zadataka propisanih ovim Zakonom i propisima donesenih na temelju ovoga Zakona

30. naređuje druge mjere i postupke prijeko potrebne za provedbu ovoga Zakona.

(2) Za potrebe provedbe pravno obvezujućih akata Unije donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 2016/2031 ministar donosi pravilnike uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za europske poslove te uz pribavljenu prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora.

(3) Strože zahtjeve iz članka 31. stavka 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031 ministar pravilnikom propisuje.

(4) Kad se utvrdi zaraza štetnim organizmom, a za potrebe poduzimanja mjera za sprječavanje širenja i suzbijanja štetnih organizama, ministar za tekuću i iduću godinu, uz pribavljenu prethodnu suglasnost glavnog državnog inspektora, može donijeti naredbu. Naredbom može propisati jednu ili više fitosanitarnih mjera, kao što su tretiranje, uništavanje ili drukčije uklanjanje štetnog organizma, zaraženog bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta, a kojom će se privremeno narediti ili zabraniti određeno postupanje.

(5) Naredbom iz stavka 4. ovoga članka određuje se opseg zaraze štetnim organizmom, provedba, obveze specijaliziranih subjekata i nadležnih tijela, rokovi i način osiguranja sredstava.

(6) Mjere određene sukladno stavku 4. ovoga članka za specijalizirane subjekte su obvezujuće.

(7) Ministarstvo u okviru svoje nadležnosti donosi rješenje na zahtjev specijaliziranog subjekta iz stavka 1. točaka 1., 13., 14., 16., 17., 18. i 20. ovoga članka, ako taj specijalizirani subjekt udovoljava uvjetima propisanim ovim Zakonom ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(8) Rješenja iz stavka 7. ovoga članka Ministarstvo može ukinuti na zahtjev specijaliziranog subjekta ili ako se utvrdi da specijalizirani subjekt ne udovoljava ili je prestao udovoljavati uvjetima propisanim ovim Zakonom ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(9) Protiv rješenja iz stavaka 7. i 8. ovoga članka ne može se uložiti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Fitosanitarni inspektor

Članak 8.

Za potrebe provedbe uredbi iz članka 2. ovoga Zakona te odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega, fitosanitarni inspektor obavlja poslove i zadaće, isključujući poslove i zadaće koje obavlja šumarski inspektor:

1. prati usklađenost s uvjetima, ograničenjima i zabranama određenima odobrenjem za unos na područje Republike Hrvatske te premještanje, držanje i razmnožavanje na području Republike Hrvatske karantenskih štetnih organizama Unije ili štetnih organizama koji nisu uvršteni na popis karantenskih štetnih organizama, ali se smatra da bi ti štetni organizmi mogli ispunjavati uvjete za uvrštenje na navedeni popis, a koji se upotrebljavaju za službeno provođenje testova, znanstvene ili obrazovne svrhe, pokuse, sortnu selekciju ili oplemenjivanje (članak 8. stavak 4. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

2. obavlja nadzor drugog bilja ili biljnih proizvoda u slučaju kad Ministarstvo zaključi da se karantenski štetni organizam Unije može odmah ukloniti te odluči da neće uspostaviti demarkirano područje i o tome izvješćuje Ministarstvo (članak 18. stavak 4. drugi podstavak Uredbe (EU) br. 2016/2031)

3. obavlja nadzor demarkiranog područja glede razvoja prisutnosti dotičnoga štetnog organizma (članak 19. stavak 1. prvi podstavak Uredbe (EU) br. 2016/2031)

4. sudjeluje u provedbi nadzora u vezi s karantenskim štetnim organizmima Unije ili štetnim organizmima koji privremeno ispunjavaju uvjete za uvrštavanje u karantenske štetne organizme Unije (članak 22. stavak 1. prvi podstavak i članak 24. stavak 1. prvi podstavak Uredbe (EU) br. 2016/2031)

5. sudjeluje u izradi kriznih i akcijskih planova te u provedbi simulacijskih vježbi (članak 25. stavak 1. podstavak 1., članak 26. stavak 1. podstavak 1. i članak 27. stavak 1. prvi podstavak Uredbe (EU) br. 2016/2031)

6. nadzire unos drvenog materijala za pakiranje na područje Unije (članak 43. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

7. nadzire unos bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u granično područje Republike Hrvatske, osim u slučajevima kad je taj nadzor povjeren nadležnim tijelima iz članka 5. stavka 2. ovoga Zakona (članak 46. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

8. nadzire fitosanitarni provoz (članak 47. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

9. prati usklađenost s uvjetima, ograničenjima i zabranama koje su određene odobrenjem za unos na državno područje Republike Hrvatske i premještanje na njezinu području bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koji se upotrebljavaju u svrhe službenog provođenja testova, znanstvene ili obrazovne svrhe, za pokuse, sortnu selekciju ili oplemenjivanje (članak 48. stavak 4. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

10. nadzire unos bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta iz trećih zemalja na područje Unije i njihovo premještanje unutar njega, sukladno privremenim mjerama Komisije (članak 49. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

11. provjerava jesu li vozila, strojevi i materijal za pakiranje koji se upotrebljavaju za bilje, biljne proizvode ili druge predmete slobodni od karantenskih štetnih organizama Unije te štetnih organizama koji nisu uvršteni na popis karantenskih štetnih organizama Unije, ali za koje se smatra da bi mogli ispunjavati uvjete za uvrštenje na taj popis sukladno članku 59. Uredbe (EU) br. 2016/2031

12. nadzire rad karantenskih stanica i prostora za izolaciju (članak 63. stavci 1. i 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

13. obavlja nadzor nad izdavanjem biljnih putovnica koje izdaju ovlašteni subjekti (članak 84. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2016/2031) te iznimno izdaje biljne putovnice sukladno članku 84. stavku 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031 na temelju pregleda koji obavlja sukladno članku 87. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) br. 2016/2031

14. u slučajevima predviđenima člankom 87. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 2016/2031, obavlja detaljan pregled kako bi utvrdio udovoljavaju li bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti zahtjevima kojima moraju udovoljavati da bi se za njih mogla izdati biljna putovnica (članak 87. stavak 2. te Uredbe)

15. obavlja inspekcijski nadzor, a prema potrebi uzima i uzorke za testiranje, sukladno članku 92. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

16. na zahtjev specijaliziranog subjekta izdaje novu biljnu putovnicu sukladno članku 93. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

17. izdaje biljnu putovnicu za bilje, biljne proizvode ili druge predmete unesene iz trećih zemalja zamjenjujući fitosanitarni certifikat za unos na područje Unije ili zamjenjuje izvorni fitosanitarni certifikat njegovom ovjerenom kopijom (članak 94. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

18. nadzire subjekte registrirane za označivanje drvenog materijala za pakiranje (članak 98. stavak 3. Uredbe (EU) br. 2016/2031)

19. izdaje fitosanitarni certifikat za izvoz i fitosanitarni certifikat za ponovni izvoz bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta s područja Unije u treću zemlju te predizvozni certifikat sukladno člancima 100., 101. i 102. Uredbe (EU) br. 2016/2031

20. izvještava Ministarstvo o prisutnosti, pojavi i širenju karantenskih štetnih organizama Unije i štetnih organizama za koje se smatra da bi mogli ispunjavati uvjete za uvrštenje na navedeni popis

21. obavlja i druge inspekcijske poslove iz područja biljnog zdravstva.

Šumarski inspektor

Članak 9.

Za potrebe provedbe uredbi iz članka 2. ovoga Zakona te odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega, šumarski inspektor obavlja poslove i zadaće iz članka 8. ovoga Zakona, i to samo u dijelu koji se odnosi na šumsko bilje, šumske rasadnike i šumski reprodukcijski materijal, a isključujući poslove koji se odnose na unos bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta na područje Unije, provoz bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta preko državnog područja Republike Hrvatske, izvoz i ponovni izvoz bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta iz područja Unije te na drveni materijal za pakiranje.